GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a. Fói'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^{1}/_{2}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2^{1}/_{2}$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de flacare publicare.

Nr. 78 — Brasiovu 19|7 Octobre — 1876.

Opositiunea aristocratiei transilvane.

Alaturea cu evenimentele ametitórie din Oriente se intempla si in patri'a nóstra lucruri, pe care a le trece cu vederea, ar' fi mai multu decatu eróre. Pre candu diet'a si gubernulu Ungariei se incórda din respoteri cá se stérga si cele din urma reminiscentie ale statului Transilvaniei, intocma dupa exemplulu Russiei in Poloni'a, pe atunci aristocrati'a nóstra istorica, adeca descendentii celoru mai vechi si mai illustre familii din acestu mare principatu, ne mai potendu suferí continuarea despotismului de nóue ani travestitu in forme contitutionali, rupe cu mana brusca tóte mascele si arunca in contra lui unu protestu energiosu insocitu de totu aplombulu ce-i da scienti'a, cultur'a mai inalta, avuti'a, interessele comune si auctoritatea de care dispune.

Se vorbimu mai la intielesu. Suntu doi ani, de candu cati-va aristocrati transilvani cu dn. br. Bánfy in frunte, si ridicasera vocea loru in unele diarie maghiare in contra neauditeloru abusuri gubernamentali si in specie asupra maltratarei, la care se vede supusa chiaru si aristocrati'a din Transilvani'a. „Lipsesce pucinu cá se fimu tractati aprópe cá cersitorii“, scriá pe atunci br. Bánfy, éra cei de positiunea sa sociale ilu secundara mai preste totu. Noi nu amu lipsitu a releva pe atunci acea conversiune, acea penitentia nobile a magnatiloru nostri, si'i felicitaramu ca in fine au revenitu la doctrin'a vechia si salutaria a protoparentiloru dintre anii 1690—1700, a lui Michailu Cserei, Alvinczi si altii multi, cari dicea: Feriti-ve de ungureni, dela cari ne-au venitu tóte relele.

Acésta era si doctrin'a nóstra, supta si sbeuta de pre sute de pagine ale istoriei nóstre si din cea mai tragica esperientia, prin care au trecutu strabunii, parentii nostri si acuma trecemu noi insine. Astadi illustrii cavaleri vinu cá se espiedie pecatele din trecutu, se dè tierei, locuitoriloru si — cine ar' mai crede? chiaru nóue romaniloru óresicare satisfactiune pentru suferintiele nóstre, se justifice totu-oduta tienut'a nóstra de nóue ani si modulu de a vedé lucrurile patriei nóstre. Classea patricianiloru transilvani, dupa deliberatiuni lungi si matore de doi ani, in fine decise a esí pe aren'a de lupta cu scopu de a salva tiér'a de ruina totale, si deschisera in Clusiu unu nou organu de publicitate titulatu „Ébredés“, adeca Desteptarea. Program'a acestui diariu se póte considerá cá celu mai memorabile votu de neincredere si cá unu adeveratu pronuntiamentu din tóte cate s'au vediutu in Transilvani'a de nóue ani incóce. Acea programa este subscrisa „din mandatulu fundatoriloru diariului“ de: Baronulu Ioanu Bornemisza, br. Albertu Bánffy, Comitii (Comites) Benedictu Mikes, Gustavu Teleki, Stefanu Bethlen, Nicolae Mikes, Eugeniu Lázár, Georgie Bánffy, Eugeniu Haller, Geisa Teleki, Ludovicu Horváth-Tholdi, Stefanu Kún, cavalerii Iosifu Sándor, Ludovicu Lázár, Bela Barcsay (alias Borcea), Ladislau Szalánczy, Emericu Hollaki, br. Geisa Jósika si comitele Adamu Bánffy, cu totii dóuedieci de comiti, baroni si cavaleri. Este adeveratu, ca pre candu cavalerii nostri iau in apararea loru interessele Transilvaniei, se marginescu totu-odata a vorbí numai despre natiunea maghiara, fora a spune ce semnificatiune dau densii acestui terminu, pe cea genetica, séu pe cea politica. Intieléga'lu inse magnatii tierei ori-cumu le va placé, nóue ne ajunge se constatamu, ca nobilii cavaleri descriu situatiunea si tóta starea actuale a lucruriloru asia, in catu ti s'ar' parea ca le-au dictat'o romanii in condeiu, séu ca ddloru ar' fi reprodusu in programa passage intregi din petitiuni, memoriale si manifestatiuni politice de a le natiunei romanesci. Cá probe pentru acésta assertiune a nóstra, dati se reproducemu aici pentru multimea lectoriloru nostri, cari nu cunoscu limb'a maghiara, cateva parti mai pregnante din desu citat'a programa, care pórta dat'a din 10 Septembre an. c.

„Catra publiculu lectoru alu Transilvaniei. La nici-unulu dintre aceia, catra cari indreptamu acestu apellu, nu spunemu ceva lucru surprindietoriu nici de acelea, care s'ar' poté trage la indoiéla, candu constatamu acelu tristu adeveru, ca asia numitulu regimu liberale de nóue ani a fostu o decadentia continua si necurmatu crescatória in aceiasi nóue ani. Déca noi amu fi voitu se ne ruinamu natiunea si patri'a in modu artificiale pe terrenulu materiale si morale, nu amu fi potutu ajunge mai curendu la acelu scopu. Simptomele calamitatiei estreme si ale dissolutiunei sociale apparu din tóte partile in proportiuni spaimantatórie. Pe acela carui nu voru bate la ochi apparitiunile acestea, 'lu póte convinge opiniunea publica a Europei civilisate, care salutase cu simpathia regeneratiunea nóstra nationale, déra dupa resultatele pe care le vediù, a trecutu preste noi cu nepasare la ordinea dilei.

Éra in acésta situatiune ce vedemu noi din partea inteligentiei nationale? La aceia cari sperasera descurcare dela partit'a fusionata, vedemu desperatiune completa, apathia pernitiósa si fatalismu orientale. Din contra, la aceia cari vedu si simtu impreuna cu noi, ca nu mai póte merge multu asia, ca parolele liberali sonóre au facutu fiasco, ca theoriile importate (din tieri straine?) fora ratiune si fora a luá in consideratiune natur'a terrenului, nu au prinsu radecina, ca singur'a scapare possibile mai este inca numai politic'a conservativa, luminata, inaltiata la nivellulu acestui seculu, inaintatória in cunoscintia de puritatea scopului seu, care nu alérga dupa popularitate, pentru-ca atatu in diosu catu si in susu (spre tronu?) este aceeasi, curagiósa, independente nationale ungurésca: la acestia cari credu in viitoriulu triumfu (buna-óra cá si noi romanii?) se vede asteptare in reserva, passivitate observatória“.

Ambele aceste directiuni program'a aristocratica le declara de fatali; ca-ci adeca desperatii mergu pe calea unoru illusiuni, care nu-si mai au parechi'a in istori'a moderna. Cei cari n'au perdutu inca speranti'a suntu aceia, catra cari se adressédia cavalerii Transilvaniei cu program'a loru; pre acestia voiescu a-i scóte din passivitatea loru, ii chiama, imbarbata si incoragiadia la conlucrare patriotica neobosita. Aci apoi cavalerii -si facu coragiu dicundu, ca chiaru si in passivitate venitoriulu in fine totu va fi alu natiunei unguresci; déra cá si cumu ar' fi uitatu la momentu ceea ce au disu mai susu, adauga indata: „Suntemu convinsi, ca noi transilvanii nu mai potemu astepta in neactivitate. Pentru noi, in acésta patria mai angusta neactivitatea este mórte; din causa ca prosperitatea nationale publica cutrierata greu preste totu, in Transilvani'a e decadiuta definitivu, si ne amerintia immediatu acelu efectu alu cersitoriei, care la natiuni este inevitabile, adeca: depravavatiunea morale si spiritulu servile“. Continuandu adauga, ca gubernulu a mai acceleratu ruin'a Transilvaniei inca si prin inchiarea conventiunei comerciale cu Romani'a. Interessele Transilvaniei suntu representate in modulu celu mai miserabile atatu in parlamentulu Ungariei catu si la ministeriu, séu ca nici nu suntu representate de locu (teljesen hiányzó képviselése). Dupa aceste inculpari aspre si necrutiatórie aruncate in faci'a regimului, cavalerii Transilvaniei declara rotundu, ca densii au adoptatu si professédia principiele politice ale renumitului br. Paulu Sennyei si ale partitei lui, inse asia, ca din casu in casu voru lucra si independenti de acea partita atunci, candu voru cere interessele nationali ale Transilvaniei, pe care suntu decisi a le inainta.

De redactoru alu noului diariu este alesu dn. Ioanu Asboth, cunoscutu in lumea politica si literaria, éra de nationalitate, pre catu scimu noi, slavacu amestecatura.

Foile partitei gubernamentale indata ce audira inainte cu cateva luni despre acestu planu alu magnatiloru si cavaleriloru Transilvaniei, se aruncara asupra loru cu insulte diverse si anume inferandu'i de reactionari si ultramontani. Program'a respunde si la insultele acelea cu óresi-care despretiu dicundu, ca ei nu suntu reactionari in sensu reu, adeca nu se opunu progressului regulatu, sisthematicu, intieleptu, patrioticu in diversele ramuri ale vietiei publice si nationale; déra o spunu verde, ca suntu reactionari in contra aceloru actiuni a le regimului actuale, care ducu la ruina sigura. De aici inainte magnatii Transilvaniei se declara ei pe sinesi de reactionari contra monstrului numitu comissiuni administrative, prin care se nimicí autonomi'a municipale, fora a se asigura administratiune centrale tare. Suntu reactionari in contra sterpiturei, pe care gubernulu o numí rotundirea comitateloru (districteloru), facuta pentru interesse particularie si cu reservatiuni mentali perfide, cu infiintiare de casse domestice spre ruin'a multora. Reactionari in contra legei comunale introduse de curendu cu scopu de a subjuga comunele la organe administrative, care nu dependu dela ele. Reactiune in contra cartiloru hypothecarie (Grundbücher, telekkönyvek), care asia precum s'au introdusu in Transilvani'a, nu potu se aiba altu resultatu, de catu tocma contrariulu de ceea ce era scopulu loru, adeca lips'a securitatiei la proprietati si ingroparea ori carui creditu. Reactiune in contra blastematei administratiuni finantiarie, care scie numai se incarce neincetatu la imposite si altu nimicu.

Epitetulu de ultramontani 'lu respingu cavalerii nostrii cu atatu mai vertosu, ca maioritatea loru se tiene de confessiunea calvinésca, éra nu de cea catholica.

Diariulu „Ébredés“ ese in tóte dilele afora de domineci si serbatori; costa pe anu numai 16 fl. pe $^{1}/_{2}$ de anu 6 fl., pe trimestru 3 fl. v. a.

Lectorii nostri voru conveni, ca noulu diariu aparatoriu alu politicei conservative merita tóta atentiunea nóstra si ca trebue se mai revenimu la densulu.

Brasiovu in 6/18 Octobre 1876.

In unulu din numerii precedenti amu amentitu, ca camer'a ungurésca a transpusu caus'a deputatiloru Dr. Hodosiu si Axente Severulu la comissiunea justitiaria, insarcinandu o pre acést'a, cá se afle si se propuna o modalitate, prin care s'ar poté pune stavila passivitatii deputatiloru, adeca unu mediulocu, prin care s'ar poté fortiá deputatii alesi se intre in camer'a maghiara si fora voi'a loru si a alegatoriloru loru. — Comissiunea justitiara, avendu in vedere, ca camer'a maghiara inca in anii 1498, 1635 si 1662 a prescrisu, a supusu pre asemeni deputati la pedepsa de cate 800 florini in auru, — a insarcinatu pe membrulu Desideriu Szilágyi se prelucre unu asemenea proiectu de lege, corespondietoriu impregiurariloru de astadi. Acestu domnu a si prelucratu proiectulu, ale carui puncte principali sunt urmatóriele: Fia-care deputatu, alesu pre tempulu alegeriloru generali, este obligatu cá in tempu de 15 dile dela deschiderea camerei se-si presente literile credentionale, séu déca va lasá se fia admoniatu in acestu respectu din partea presiedintelui, atunci in terminu de 10 dile dela primirea admonitiunei, ca-ci la din contra 'si va perde nu numai mandatulu, ci si dreptulu de a fi alesu in decursulu sessiunei acelei diete. Afara de acést'a va mai fi pedepsitu cu 2000 fl. La casu candu acesti bani nu se voru poté incassá, atunci pedéps'a se va preface in patru luni de inchisóre.

Pre acésta cale si cu aceste mediulóce vreau domnii maghiari se ne duca in camer'a din Budapest'a, inse nu credemu se-si ajunga scopulu, ca-ci dreptulu de alegere este alu poporului si acest'a va usá de dreptulu seu, dupa cum ceru si pretindu interessele sale.

Situatiunea politica a betranei Europe a ajunsu in momentele de fatia la culmea confusiunei. Mirosulu pulverei de pusca a implutu aerulu; totu omulu simte, ca lucrurile au ajunsu asiá de departe, incatu numai este mediulocu de intórcere spre pace, ci trebue se erumpa adi séu mane acea conflagratiune temuta, care are se straformeze cu totulu invechit'a charta a orientului europeanu; si cu tóte aceste vulpeni'a diplomatica tiene inca lumea in amagire, in forma predîca pace, éra in fapta pregatesce resbelu.

Totulu se inverte pana acum in giurulu resbelului dintre turci si slavii orientali, care acum de patru luni graseza pe campiele cele mai manóse ale peninsulei balcanice, fora cá se i se prevéda finitulu si se i se scia resultatulu. Asupra acestui resbelu se concentra si se incurca tóte firele diplomatiei, deórace sunt poteri, cari in interessulu loru propriu voiescu a sustiené cu ori-ce pretiu dominatiunea turcésca in Europ'a, si apoi sunt alte poteri, cari de seculi de ani tindu a nimici acésta dominatiune si a se imparti pe pielea ei. De aici provine neintielegerea, de aici incurcatur'a, care numai cu ascutitulu sabiei se va poté descurcá.

— Ultim'a incercare pentru sugrumarea resbelului fú propunerea poteriloru europene, de a se inchiá unu armistitiu intre partile belligeranti, pentru cá apoi in decursulu acestui armistitiu se se negotieze pentru inchiarea pacii definitive. Si precandu Turci'a in urm'a pressiunei poteriloru amice ei, primí acésta propunere chiaru in contra vointiei poporului turcescu si oferí contrariloru sei unu armistitiu de 5—6 luni, pre atunci Serbi'a, in frunte cu Cernaieffu, care n'asculta decatu de partit'a de resbelu din Russi'a, dechiara in fatia Europei, ca nu póte se priméscа unu armistitiu asiá lungu. Cernaieffu 'si motivéza respingerea cu aceea, ca espeditiunile de iérna potu fi si trebue se fia mai avantagióse pentru armele serbesci, pentru aceea nu póte dormi preste iérna, spre a se scolá la primavéra, deórace desi este rusu, totusi nu este ursu.

— Ristici, primulu ministru serbescu mai adauge, ca pentru inchiarea pacii nu se recere unu armistitiu de cinci luni. Déca pacea nu se va poté inchiá in 5—6 septemani, atunci nice in atate luni nu se va poté inchiá.

— Pentru aceea vedemu, ca apróре in fia-care dî se mai intempla intre turci si serbi cate o ciocnire, mai cu seama intre avantgarde si intre unele corpuri mai mici de exploratiune. Déca cestiunea armistitiului ar fi seriósa, atunci s'ar evitá asemeni ciocniri prea dese, cari nu ducu la altu scopu, decatu de a sustiené dusmani'a in tóta poterea sa. Armat'a serbésca dela Ibaru inca a primitu unu comandante rusescu, pre generalulu Novoseloff, care in 8 l. c. a luatu comand'a, investitu fiindu cu asemenea potere cá si Cernajeff, si care in 12 Octobre a si avutu o ciocnire cu turcii, respingundu-i pre acestia pana in fortificatiunile loru. — Asemenea se comunica, ca in 13 Octobre inca a avutu locu o lovire intre turci si armat'a serbésca dela Drin'a. Turcii trecura riulu Drin'a, inse dupa o lupta de trei óre fura respinsi inapoi preste riu.

— Insurrectiunea din Bosni'a inca nu si-a plecatu capulu. Se spune adeca, ca colonelulu Despotoviciu, care s'a pusu in fruntea insurgentiloru, inca a ceritu in lun'a acést'a fortaréti'a Ziscuci din man'a turciloru, unde a aflatu munitiune destula si unu tunu de calibru greu si de sistemu nou. Insurrectiunea din Bulgari'a inca incepe a se organisá de nou. Unu despartiementu de insurgenti si-ar fi inceputu activitatea in apropiare de Sofi'a, altii in centrulu Balcanului.

— Adjutantulu imperatorelui russescu, Tasboff, se afla de mai multe dile in Vien'a, unde necontenitu conferéza cu Andrássy. Se afirma deja cu positivitate, ca Austri'a vediendu ca Itali'a e gat'a a-si oferí servitiele sale Russiei, s'ar fi resolvitu a nu rupe amiciti'a cu imperatorele Russiei, invoindu-se a da acestuia mana libera, cá se-si tramita ostile in Bulgari'a, éra dins'a se remana cu manile in sinu si se privésca la foculu ce se va incinge intre russi si turci si eventualmente si intre anglesi.

— Generalulu Sumarakoff se astépta se sosésca érasi in Vien'a. — Foile maghiare mai cu seama suntu fórte esarcebate din caus'a acestei sciri, dupa care Austri'a s'ar fi invoitu a sprigini prin passivitatea sa pe muscalu contra turcului, si dicu, ca domnii din Vien'a facu totu politica de aceea, care sta in contradicere flagranta cu dorintiele si astetarile natiunei, pentru aceea politic'a acésta se va sparge in capulu...

— In momentele din urma se ivî de nou scirea, ca imperatorele Russiei ar' voí se se retraga dela potere in favórea fiiului seu Const. Cesareviciu, care se scie ca e capulu partitei de resbelu. Acésta retragere, anunciata lumei inca de asta primavéra, se va intemplá indata ce va disparé speranti'a de a poté resólve cestiunea orientalu pe cale diplomatica si va trebuí se se incépa versarea de sange in torrente.

In cercurile militari russesci se vorbesce de resbelu cá de o fapta irrevocabilu decretata. — Milionarii din Odess'a au decisu a formá pre spesele loru unu regimentu de voluntari, pre care se-lu tramita apoi in Serbi'a, tramitiendu totu-odata ministrului de resbelu serbescu si o suma mai mare de bani pentru cá la inceputu se nu aiba nice unu feliu de spese cu acelu regimentu. — O coresp. a diariului „Pest. Lloyd" dice, ca numerulu russiloru in armat'a serbésca se urca deja la 35 mii si ca in tóte dilele sosescu contingente nóue.

Mobilisarea armatei romane a facutu pe Turci'a se concentreze trupe in fortaretiele si orasiele sale de pre malulu Dunarii. Guvernulu turcescu se teme, ca deputatiunea romana la Livadi'a s'ar fi intielesu cu Russi'a se primesca unu rolu de avantgarda in resbelulu turcu-rusescu.

Alta versiune dice, ca poterile europene s'ar fi intielesu a tramite óstea romana in Bulgari'a, cá esecutiune, spre a sili astfeliu pe guvernulu turcescu de a esecutá reformele prommisse in totu cuprinsulu loru. — Acestu pasu, déca se va face mai inainte de inchiarea pacii, va produce tocmai acea complicatiune ce voiesce a se evitá.

Brasiovu 17 Octobre 1876.

Alaltaeri meritatulu domnu Ioanne Gött, oratorulu comunitatii, in modu serbatorescu tienutu in sal'a comunitatii, primí diplom'a si ordinulu Franciscu Iosifu din manele comitelui supremu Julius Szentiványi, cá remuneratiune pentru meritele castigate cá intemeitoriu si conducatoriu alu reuniunei industriali brasiovene in restempu de 35 ani, cá presiedente camerei comerciali si industriale de 25 ani, cá oratoru comunitatii si barbatu probatu in positiunile vietii publice, cari merite cu lauda meritata le enumerá si inaltiá comitele in faci'a officialoru comitatense, ale cetatiei, a membriloru numitei reuniuni si a corpuriloru officiresci de infanteria si artileria din locu cu dn. colonelu, acumu Brigadiru, Bernhard de Dobler in frunte.

Jubilatulu d. oratoru multiumí in cele mai calduróse cuvinte pentru inalt'a recunoscientia si participarea la acestu actu.

Adi la 8 óre sér'a band'a militare facû Decoratului un'a serenada cu musica alésa, care onóre se facû si d. negutiatoriu Ioanne Padure, cá bravu representante la ocasiuni solene.

Sabesiu in 10 Octobre 1876.

(Organisatiunea magistratului orasianescu.)

Dupa decretarea noului comitatu alu Sibiiului si constituirea sa provisoria, carea asupr'a nóstra a facutu deprimetoria impressiune, a urmatu constituirea provisoria a magistrateloru din Sibiiu si Sabesiu, unicele orasie libere si remase cu magistratu orasianescu din acestu comitatu.

Organisatiunea provisoria a magistratului nostru s'a intemplatu in dilele trecute. Comitetulu, representantii comunitatii nóstre intr'o siedintia din urma a s'a, unde au luatu parte toti 15 membrii (10 romani, 5 sasi au statoritu nrulu functionariloru si salariele loru, care conclusu apoi s'a tramisu comitelui la Sibiiu.

Déca conclusulu comitetului va remané nealteratu de Comitele, atuncia guberniulu provisoriu alu orasiului nostru va fi in man'a a 15 functionari mari si mici (9 sasi si 6 romani) cu trei sierbitori.

Intre actualele impregiurari fórte critice si facia de prea vitreg'a portare a sasiloru facia de romani in tóte locurile unde sasii au avutu poterea d'a dispune multu, inse fara dreptu hulit'a maioritate a romaniloru din acestu orasiu au doveditu si asta-data, cá loru intru adeveru li jace tare la anima bun'a intielegere si respectarea totturoru mediuloceloru ce ducu la acestu scopu.

Romanii si cu acestu prilegiu au facutu mai multu de catu cere chiaru si ecitatea, considerandu pre sasi pana in deseversire, apti séu necorespundietori, intregi séu decrepiti, la implerea officieloru, de si dintre fostii funcionari ai fostului orasiu si scaunu Sabesiu fura de trei-ori mai multi functiunari sasi de catu romani chiamati la sierbitiulu noului comitatu.

Acést'a de locu nu ne supera, pentru cà astfelu ne-a dictatu sinceritatea nóstra facia de hulitorii sasi, inse tare ne-ar' indigná si chiaru ne va sili a apucá in viitoriu alta cale, impreunata cu mai pucine sacrificia, cu mai moderata abnegatiune, déca vomu vedé, déca se va constatá ca si acésta pane fû resplatita cá pana acum'a cu pétra, cà maioritatile sasesci din alte orasie si representantie voru tractá pre romani numai cu batjocura, umilire si nimicire.

Innoimu deci inca odata speranti'a, ce de atateori ne-a insielatu, si asteptamu viitoriulu, se ni arete.

Dispusetiunea comitetului de aici d'a impreuná dupa potentia mai multe officie in man'a unui singuru functiunariu nu póte fi stricatiósa impregiurariloru nóstre economice si financiali, inse modulu

d'a redicá intr'unu locu salariele, éra intr'altulu ale scadé cu sume considerabile, nu ni convine, si pare-ni se proportiunea nu-i chiaru cea nimerita.

In acestu punctu asemene delicatu o mai profunda consideratiune la trecutu n'ar fi fostu superflua.

Inse sentinti'a definitiva nu potemu pronuntiá inca, pentru ca pana acuma tóta tréb'a nu-i definitivu decisa inca, neci avemu inca probe, dupa cari se ne potemu orientá.

Astfelu déra orasiulu nostru inca ar fi organisatu pentru periodulu provisoriului, pana la tempulu nóuei constituiri pre basea alegeriloru in tóta tiér'a.

Pana candu va tiené acestu provisoriu, multa séu pucina vreme, si cum se va schimbá, suntu intrebari, la cari numai viitoriulu ni va poté dá respunsulu. Corresp.

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

Siedinti'a dela 12 Septembre, 1876.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Membrii presenti: Iosifu Hodosiu, G. Baritiu, Gr. Stefanescu, Al. Romanu, I. Caragiani, I. C. Massimu, G. Sionu, V. Urechia Al. Odobescu

D. Maniu, membrulu nou alesu, luandu si loculu, multiamesce Societatii de onórea ce i-a facutu chiamandu-lu in sinulu ei.

Se citesce processulu-verbalu alu siedintiei precedinte si se adopta.

Se redica propunerea de a procede la alegerea unui alu V-lea membru. Dupa óre-cari discussiuni, se da precadere discussiunii asupra propuneriloru sectiunii filologice, resultande din processulu-verbale supusu in siedinti'a dela 6 ale curintei.

D. Romanu da citire reportului asupra manuscriptului despre sintactic'a romana venitu la concursu.

D. Baritiu, cerendu cuventulu, dice ca opiniunea maioritatii nu tiene comptu de conditiunile puse in concursulu publicatu despre acestu operatu. In acelu concursu se fipséza sum'a premiului ce se ofere. Admitendu-se opiniunea maioritatii, ar' fi se intramu in tocméla negutiatorésca cu concurintele; asemenea procedura póte ar' ofensá demnitatea autorului.

Conchidiendu la respingerea propunerii, cere, cá cestiunea se se formuleze netedu: merita operatulu premiulu séu nu? ca-ci d-sa numai asia 'si póte da votulu.

D. Babesiu sustiene aceeasi opiniune: adauga, ca numai dupa resolvarea acestei intrebari póte se se puna in desbatere compensarea autorului afara din conditiunile concursului.

D. Odobescu, unindu-se cu cele dise de preopinanti, sustiene, ca nu se póte admite trunchiarea premiului. D-sa séu ilu acórda intregu cum a fostu anunciatu, séu ilu refusa intregu. Ar' fi periculósa pentru societate o procedere cá acést'a: a scadé premiele si a institui tocmél'a, ar' avé de consecintia descuragiarea concurintiloru de a se mai increde in promissiunile Societatii.

D. Ureche crede, ca nu este competinte a intrá in esaminarea si apreciarea operii. Cá formalistu in ceea ce privesce competinti'a, vediendu ca conclusiunile maioritatii tindu a afirmá, ca oper'a nu respunde pe deplinu la conditiunile concursului, mai curendu se unesce a formulá propunerea de refusu, de catu aceea ce o propune maioritatea.

D. Laurianu crede, ca d. Ureche a pusu cestiunea pe cea mai nemerita cale de discussiune, si provóca pe societate a-lu urmá, societatea nefiindu competinte a intrá in detaliuri.

D. Odobescu aduce aminte societatii, ca ea, instituita dela inceputu pentru confectionarea dictionarului si a gramaticei limbei romane, in aceste materii a lucratu totu-deaun'a cu caracteru de corpu filologicu. D-s'a considera pe d. Romanu cá reportore alu societatii, ér' nu numai alu sectiunii. Astadi reportorele vine si aréta, ca oper'a sintactica, care s'a presintatu, i-se pare demna de premiatu, dér' ca studiulu ei speciale s'a facutu in sinulu sectiunii filologice, unde maioritatea a opinatu, ca ea nu posede tóte calitatile cerute. Asiá dér' candu vede ca reportorele pe de-o parte dice da, ér' maioritatea sectiunii filologice ba, d-s'a cere cá acei cari o reprobéza se vina se-si arete cuvintele cu cari combatu opiniunea reportului, si póte ca d-loru vor convinge pe societate.

D. Laurianu, vorbindu mai antaiu asupra cestiunii de forma, nu néga ca societatea dela inceputu a lucratu in asemene materia cá corpu filologicu.

Acést'a inse nu e tocmai regulatu si nu póte demonstrá altu-ceva de catu, ca sectiunea competinte n'a fostu gelósa de atributiunile sale. Acum inse candu lucrarile diverseloru sectiuni ajungu a fi mai numeróse, crede ca e bine a se margini fia-care in ale sale. Vorbindu asupra operei ce face obiectulu discussiunii, d-s'a nu néga calitatile ei; din contra afirma, ca este buna, si ca ar' fi de mare utilitate a se da la lumina. Dér' cá unulu care este din maioritatea sectiunii, si-a facutu convictiunea si crede, ca nu este o lucrare, care se se póta cualificá cá opus prestantissimum, spre a i se poté acordá premiulu intregu. De si crede, ca cu propunerea maioritatii oper'a ar' fi destulu compensata, totusi déca societatea va voí a-i da premiulu intregu, nu se opune.

D. Romanu voiesce a impratiá indouielele aceloru, cari ar' crede, ca in sectiunea filologica s'au desbinatu parerile. D-s'a. cu chiaru processulu-verbale, alu sectiunii, vine a probá, ca relati'a cu meritulu operei in unanimitate s'a recunoscutu de buna si démna de a fi publicata. Diferinti'a de opiniune a fostu numai intru ceea ce privesce recompensarea ei. Prin urmare nu póte fi vorb'a acum de a se discutá valórea operei, ci de a se procede la votu puru si simplu se da séu nu premiulu publicatu.

D. Ureche e de parere a se intórce lucrarea la sectiune spre a formulá propunerea din nou, ca-ci asiá nu se scie ce se faca.

D. Sionu afla timpulu si ocasiunea de a declará mai antaiu, ca este unulu din minoritatea sectiunii. Apoi relativu la opera, spune, ca dupa tóte obiectiunile cari s'au facutu candu si candu in timpulu cercetarii si-a facutu convictiunea, ca acést'a e unic'a opera de genulu acest'a ce s'a lucratu in limb'a romana; criticele ce a ascultatu asupra ei i s'au parutu atatu de intemeiate in catu se-lu faca a nu fi in favórea ei. Déca la concursu n'a mai venitu alt'a cu care se se póta compará, crede ca societatea este fatalmente obligata a o premiá, mai alesu ca chiaru maioritatea a declaratu, ca e buna si meritória. Numai candu n'ar' fi vediutu asemene conclussiuni, ar' fi respinsu-o; déra n'ar' primí nici-odata transactiunea pusa de maioritate.

D. Maniu cere, cá reportulu se se margini̇ésca a se pronunciá prin conclusiune asupra valórei si meritului lucrarii, si se declare déca opulu respunde toturoru conditiuniloru cerute pentru a fi premiatu; si acésta conclusiune se fia pusa in desbaterea intregei societati.

D. Massimu se scuse mai antaiu, ca fiindu bolnavu nu se póte esprime cu tóta vigórea ce merita o asemene discussiune.

Catu despre opera, afirma, ca pe de-o parte a vediutu pré multa etimologia introdusa in sintacsa, ér' in sintacs'a propria autorulu insista numai asupra subiectului si predicatului, consacrandu celoru mai importante parti ale sintacsei o desvoltare cu totulu insuficiinte. D s'a dice, ca a insemnatu mai multe din defectele operei, dér' n'a avutu timpu se le puna pe charthia, fiindu ocupatu cu alte lucrari de ale sectiunii. Aréta parerea s'a de reu, ca d. reportore nu le-a notatu; conchide ca in principiu se unesce cu d. Odobescu, si declara ca cu tóte aceste va votá pentru respingerea premiului.

D. Romanu replica, ca preopinantii nu 'i-au comunicatu in scrisu notele loru spre a le pune in reportu; cu tóte aceste a supusu in reportulu seu tóte observatiunile principale ale membriloru din sectiune fara a fi trecutu in amenunte.

D. Caragiani aréta, ca a ascultatu cu atentiune citirea sintacsei intregi si-a luatu note despre partile slabe si meritórie ale operei. Candu sectiunea filologica a venitu a -si da verdictulu, a recunoscutu merite necontestate, inse a fostu in contra premiarii, ca-ci afla ca nu corespunde in totu la acea lucrare de diece ani, asteptata si anunciata a se premiá de diece mii lei. Acuma sectiunea filologica in maioritate decide a nu premiá, ci a se da autorului o recompensa, vediendu-ca societatea voiesce un'a din opiniuni, i se pare neregulatu, cá societatea intréga se vie fara cunoscintia de causa se anuleze decisiunea maioritatii. Este dér' de opiniune cá séu se se admita opiniunea maioritatii séu se se citésca antaiu opulu intregu si apoi se se voteze.

D. Odobescu resuma discussiunea prin urmatóri'a propunere: Se se puna la votu. 1. Se se premieze cu 10,000 lei. 2. Se se acorde spesele tiparei. 3. Se se dè o recompensa de 3,000 lei.

Se admite in unanimitate cá aceste propuneri se se puna la votu secretu prin bile, incependu-se cu puntulu I.

D. presiedinte face apelulu nominale.

Resultatulu scrutiniului: Votanti 12. Bile albe 7. Bile negre 5.

D. presiedinte declara ca propunerea s'a primitu.

Se continua discusiunea asupra concluziuniloru sectiunii filologice din processulu-verbale dela 6 Septembre.

Puntulu II se adopta.

La puntulu III, d. Odobescu propune cá in comissiunea pentru revisuirea tiparirei traduceriloru din Cicerone si Iuliu Cesare, se se adauga si unu membru din sectiunea istorica. Se propune d. Ureche. Societatea aproba:

La punctulu IV, d. Odobescu esprime dorinti'a cá comissiunea lexicografica se marginésca lucrarea Glosariului limbei romane in 16 cóle, care le crede suficiente, si totu-d'odata, cá pana la sessiunea viitoria se se termine.

D. Laurianu respunde, ca nu póte fipsa numerulu cóleloru; póte se ésa si mai pucinu de 16 cóle, dér' póte si mai multu.

Catu pentru terminarea operei aréta ca nu se potu obliga a termina lucrarea in cursulu anului, care depinde dela diverse impregiurari, dér' promite, ca nu va trece preste 20 cóle.

Societatea aproba.

La puntulu V, d. presiedinte esplica causele ce l'au indemnatu pe d-s'a si pe d. Massimu, cá se se ofere a lucra unu dictionariu latino-romanu. Nu numai junimea din scóle simte necesitatea de o asemene carte, dér' chiaru literatii cei mai consumati. Aduce cá proba nesuficienti'a traduceriloru din auctorii latini, pe cari se punemu la concursu, si spera ca unu dictionariu latino romanu va facilita concurentiloru asemene lucrari.

D. Sionu invita pe d-nii, ce propunu a lucra acésta opera se 'si amane propunerea pe anulu viitoriu fiindu-ca anulu acesta se afla deja destulu de ocupati cu lucrarea Glosariului.

D. Ureche afirma ca necesitate este de asemene dictionariu; se intréba inse: Societatea óre este chiamata a indeplini asemene goluri in literatur'a nóstra? Póte cu asemenea lucrari nu suntemu in directiunea donatoriloru. D-s'a cere cá cestiunea se se dè in studiulu unei comissiuni de trei membrii.

D. Odobescu cere inchiderea discussiunii si punerea la votu a propunerii.

D. Laurianu dice, ca nu e bine a se inchide discussiunea intr'unu modu asia precipitatu. Sectiunea filologica a venitu cu o propunere seriósa si e de datori'a societatii a o lua in seriósa desbatere.

D. Babesiu, in urm'a cuvinteloru d-lui Ureche, crede, ca nu se póte inchide discussiunea.

D. Caragiani dice, ca cestiunea se se tratéze nu in modu personalu, ci in principiu, déca trebuie asemene lucrari se se faca prin concursu séu prin comissiuni.

D-nii Odobescu, Maniu, revinindu asupra discusiunii adopta propunerea d-lui Ureche pentru comissiune.

Se pune la votu alegerea comissiunii prin bilete. Cu maioritatea voturiloru se alegu: d-nii Odobescu, Baritiu si Stefanescu.

Siedinti'a se redica la 6 $^1/_2$ óre p. m.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu ad-hoc, Sionu.

Noutati diverse.

(Strategicu). Dupa cum relatéza „P. N." officirii din pretoriulu generalu austro-maghiaru calatorescu din statiune in statiune pe tóte caile ferate ungarice, spre a se informa si a constata, cum s'ar' poté folosí localitatile din giurulu loru spre scopuri strategice, de resbelu. —

(Caime) asia se numesce harti'a de cinci piastri, care se puse in cursu in Turci'a si care are marimea unui fl. austriacu, ea e inregistrata prin banc'a imp. ottomana din Constantinopole 1876 si e simpla dovada de saracia de metalu. —

(Societatea de lectura a junimei studióse rom. dela gimnasiulu rom. cath. din

Clusiu) s'a constituitu in 7 Septembre st. n. pe anulu scolastecu 1876/7 sub protectiunea Rss. dn. protopopu locale Gabrielu Popu, asia: Presiedinte s'a alesu Vasiliu Pavelu octavanu, notariu Alesandru Anceanu stud. de cl. VII, cassariu Theofilu Dragomiru de cl. VII, bibliotecariu Ioanu Petranu stud. de clas. VI, vice-bibliotecariu Dionisiu Chioranu stud. de cl. V. — „Speranti'a", fói'a societatii si cu an. acesta va esí sub redactoratulu studentiloru: Nicolau Hossu de cl. VIII, Vergiliu Barboloviciu de cl. VII si Georgiu Ilea stud. de cl. VI; de secretariu s'a alesu Emiliu Porutiu stud. de cl. VIII. Clusiu 4 Octobre 1876. Vasiliu Pavelu, presiedinte. Alesandru Anceanu, notariu.

— (Fondu.) Lapusiulu ungurescu, 29 Septembre 1876. Balulu romanu arangeatu in 30 Iuliu a. c. la scaldele dela Stojceni in favórea fondului scólei rom. ppale din Lapusiulu ungurescu s'a tienutu cu succesu bunu. Inteligenti'a din giuru fara destingere de nationalitate a luatu parte la acea petrecere. Deputatulu dietale alu cercului acestui'a magn. S'a d. Ludovicu de Simó ne a onoratu cu presenti'a, dandu astfeliu esemplu la inteligenti'a maghiara de a face asemenea — cea ce se si intemplà. Ospetii dela scalde inca se aflara multi la petrecerea ce fú in deplena armonia si viosia generale. — In tempulu pausei studentele I. C. Lugosianu ne a delectatu cu representatiunea: „Ostasiulu romanu si Ciobanulu." Tenerulu Lugosianu are talentu si aplicare de a fi diletante, si déca ar' intrá in o societate teatrale romana ar' poté fi de mare folosu romanimei. Venitulu totale a fostu 112 fl. v. a. Spesele 55 fl. 89 cr. Venitulu curatu prin urmare 56 fl. 11 cr. v. a. La acestia au contribuitu Magnificentia S'a dlu Ludovicu de Simó cu 10 fl., Spect. d. Gavrila Manu adv. 2 fl. Prin d. notariu cercuale Basiliu Iug'a ni s'au tramisu dela domnii Augustinu Sighiarteu 3 fl. v. a. Simionu Sighiarteu 1 fl. Szántó Marton 1 fl. Szántó Albert 1 fl. = 6 fl. v. a. Acesti'a au intratu in sér'a balului in suma de 103 fr. v. a. — Ni s'au inmanuatu decatra dnii Gavrilu Buzura preotu 1 fl. Arsente Ciceu 1 fl. Teodoru Blag'a din Siomcut'a pentru Gr. Tamasiu Miculescu 1 fl. — Iecsy Kálmán 1 fl. v. a. = 4 fl. v. a. Observare: D. invetiatoriu Teodoru Blag'a pentru balulu din 19 fauru a. c. a fostu facutu dela Siomcuteni o collecta, mi a tramisu odata 7 fl. v. a. cari i am publicatu. D. Blag'a dupa publicarea ratiociniului mi'a scrisu iute, cà 1 fl. v. a. ce l'a fostu conferitu d. Tamasiu Miculesculu a remasu, se 'lu publicu si acel'a, ca-ce din eróre, nu mi l'a potutu tramite cu celialalti deodata. Pentru unu fiorenu n'am potutu atunci scrie, fiorenulu l'am capatatu acumu, 'lu publicu. M. On. D. protopopu alu Deesiului Ioane Velle mi a inmanuatu 5 fl. v. a. la cari a conferitu ds'a cu 3 fl. v. a. dlu Alesiu Bogdanu 1 fl. v. a. dlu Augustinu Popu pract. de adv. fl. v. a. = 5 fl. v. a. Ioane Georgiu, dirigint. scólei.

Bibliografia. (Geografi'a Romaniei) si a tieriloru invecinate pentru classele primarie, prelucrata de d. Z. Antinescu, prof. si directoru la scól'a normale a societatii de invetiatur'a poporului romanu sect. de Prahov'a, se afla la auctoru in Ploiesci, Romani'a, cu 65 bani exempl.

(Buletinulu societ. geografice romane) in Bucuresci, care ésa la 1-a fia-carei luni, si se abonéza cu 12 lei pe anu, si portulu postalu pentru strainatate, prin d. secr. gener. Lahovari si la birourile postali din Romani'a, esí si in alu 6 nr. cuprindiendu processele verbali ale conferintieloru despre progressulu societatii si statistic'a Romaniei din punctu de vedere fisicu, administrativu si economicu de Emanuele Cretiulescu, pre interessantu.

(Instructiune asupra servitiului in campania pentru infanteria, traducere de d. maioru regim. nr. 3 de linia Nichita Ignatu, 1876, dupa a 82 editiune a locot. generale F. G. conte de Waldersee, in 116 pag. octavu, se afla in Bucuresci, tipogr. Dr. A. Manescu strad'a lipscani nr. 3 cu 1 leu exemplariulu. —

(Aviso). Doritorii de a-si procurá singuratice „BIOGRAFIELE ROMANE" de d. **Petru Petrescu** suntu rogati a tramite pe langa pretiulu de 50 cr. inca 5 cr. pentru porto. Totu-odata se face cunoscutu, ca la 10 esemplare se da 1 esemplaru gratis si espedarea se face franco.

Au esitu de sub presa si se afla de vindiare la Dr. NICOLAU POPU, profes. la gimn. romanu din Brasiovu:

Geografi'a Ungariei si elementele din geografi'a generala pentru scólele poporale; cu considerarea nóueloru arondari si impartiri comitatense. Pretiulu 35 cr. v. a.

Istori'a Ungariei pentru scólele poporale. Editiunea III, augmentata cu intrebari resumatórie. Pretiulu 25 cr. v. a.

Mai nou.

Scirile telegrafice cele mai nóue ne spunu, ca Germani'a ar' fi deschiaratu, ca va remané neutrale facia cu cestiunea orientale, pentr-cá se nu provóce actiunea de resbellu a Franciei.

In cercurile diplomatice se crede, ca resbellulu ruso-turcu nu se mai póte incungiura. Se scrie, ca Russi'a ar' fi si contractatu unu imprumutu pentru resbellu de 300 milióne ruble. Despre alianti'a intre Itali'a si Russi'a, se scrie, ca dlu Nigra, ar' fi reesitu la Petruburg a inchia in modu definitivu tractatulu respectivu.

Dela Odess'a pana catra confiniele Moldovei se afla armata ruséca poftata la granitie in numeru mare, si acum se scrie „Agentiei Havas" din Varsiovia, ca Russi'a se pregatesce pentru unu resbellu apropiatu, fiindca unu ucasu imperialu ordonéza a nu se mai da paspórte pentru strainetate reservistiloru; apoi cu di cu nópte se lucra prin arsenalele rusesci pentru producerea armarieloru; ér' cá voluntari armasi pentru Serbi'a se offera pe intrecute si officiri si soldati, ér' cei avuti forméza regimente spre tramitere.

Se vorbesce, ca si generalii Nowoseloff si Fadejeff pléca la Serbi'a. In Russi'a de sudu se pregatescu cortele pentru nóue trupe de reserva.

Cursurile

la bursa in 17 Octobre 1876 stá asia:

Galbini imperatesci	— —	5	fl. 95	cr. v. a.	
Napoleoni	— — —	9	„ $94\frac{1}{2}$	„	„
Augsburg	— — —	104	„ 25	„	„
Londonu	— — —	124	„ 10	„	„
Imprumutulu nationalu	—	67	„ 20	„	„
Obligatiile metalice vechi de 5%		64	„ 5	„	„
Obligatiunile rurale ungare		71	„ 50	„	„
„ „ temesiane		71	„ 50	„	„
„ „ transilvane		72	„ —	„	„
„ „ croato-slav.		—	„ —	„	„
Actiunile bancei	— —	838	„ —	„	„
„ creditului	— —	149	„ 30	„	„

Redactoru respundietoriu si Editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.